

Els cursos de novel·la

Es pot aprendre a escriure novel·les? És clar que sí. A diferència de la prosa dels diaris personals, privadíssims i intransferibles, i dels articles, la novel·la vol un cert comerç amb els lectors (i, per tant, en un curs, en tens de lectors) abans de ser donada per bona. La prosa de la novel·la vol una certa barreja amb el món a què aspira a imitar. Vol molts lectors abans de ser impresa o, simplement, donada per acabada —com diu que feia José Luis Sampedro a *La vieja sirena*. Acabar-la vol dir deixar-la: un text no s'acaba mai del tot. Potser per això en poesia ha tingut tanta fortuna el sonet perquè, calçada en una forma tradicional, la matèria sembla acabada, completa. Però és fals: tot text tendeix a espargir-se, a créixer, a modificar-se perquè imita la vida, que és canviant i vegetal.

La novel·la vol un esperit que navegui com per damunt de les aigües diu que volava l'esperit de Déu sobre els orígens del món. Segons això és natural

que me'n malfiï dels professionals de la novel·la —i dels que aspiren a esdevenir-ne: l'esperit bufa on vol i quan vol i no sempre enxampa el novel·lista treballant, com vol el tòpic.

Certes novel·les et cauen de les mans perquè l'esperit ha fugit espantat de tanta pressió i vulgaritat. La novel·la pot ser, també, el relat sagrat —el gènere d'un subjecte. Parla d'allò més coent, més pròxim, com ara *El cor del senglar*, de Baltasar Porcel. Sense un subjecte fort que conti no hi ha novel·la que valgui. Per això *L'animal moribund* de Philip Roth és una novel·la tan apreciable. Perquè sents el to i la veu del subjecte que narra. I pel mateix motiu és que Tolstoi ens commou.

La novel·la vol lectors, com el cinema vol espectadors que paguin l'entrada, però sobretot lectors còmplices, cosa que hom no troba sempre. Els altres lectors del curs poden donar aquesta complicitat. Més fora de la classe que dins.

La novel·la vol perspectiva (el diari personal també però em temo que la perspectiva és limitada

al subjecte que es mira a si mateix i s'escriu, potser) i els altres ho veuen més clar.

La prosa dels diaris és secreta; la prosa de les novel·les vol ventilar-se i fer cas de les consideracions dels altres i beu d'altres fonts. Per exemple, *La pell freda* d'Albert Sánchez Pinyol navega cap a una illa perduda fora dels mapes i la viu amb una nítida fredor. La novel·la ha de ser perfectament intel·ligible i pensada (però té el seu ritme i la seva germinació a la qual cal estar atent). Escriure és pensar. És ordenar el pensament —que deia Josep Pla, que es va passar quaranta anys pensant un llibre com el *Quadern Gris*.

En resum: en un curs de novel·la perds la vergonya i perds la virginitat (allò que secret et semblava sublim es torna un escrit més, entre molts altres, amb virtuts i defectes). Guanyes alguns lectors còmplices i aprens d'alguns dels teus errors —els que pots objectivar. Ara, sobretot, el que no trobes fàcilment, són lectors que llegeixin darrere de les paraules. Com en la crítica literària.